

№1, СІЧЕНЬ, 2012р.

Відділ освіти Красилівської районної держадміністрації

СЛОВО МЕТОДИСТА

РАЙОННИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Стратегія розбудови системи дошкільної освіти в частині осучаснення її змісту передбачена Державною цільовою програмою розвитку дошкільної освіти до 2017 року, Концепцією розвитку дошкільної освіти на 2010-2016 роки, Резолюцією І Всеукраїнського з'їзду педагогічних працівників дошкільної освіти.

Ключовим документом, що визначає оновлений зміст дошкільної освіти, є Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», яка відповідає світовим тенденціям, руноється на компетентнісній парадигмі, дозволяє реалізувати цілісний підхід до розвитку дитини. З огляду на зазначені документи пріоритетами модернізації змісту дошкільної освіти є:

- продовження структурного реформування дошкільної галузі за рахунок варіативних форм і моделей, що забезпечать доступність та якість дошкільної освіти;
- обов'язковість дошкільної освіти дітей 5-річного віку;
- впровадження в освітній процес новітніх технологій та перспективного педагогічного досвіду;
- становлення системи моніторингу якості дошкільної освіти.

У 2011-2012 навчальному році дошкільні навчальні заклади реалізують Базову програму розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», що має статус основної та додаткову програму розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», якою передбачено орієнтири змістового наповнення освітньої роботи з 5-річними дітьми.

Районний методичний кабінет забезпечує методичний супровід організації навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах та безперервної освіти педагогічних кадрів.

Інформаційно-методичній підтримці педагогів, удосконаленню їх методичної культури, поширенню інноваційних технологій і методик навчання та виховання дітей дошкільного віку сприяє методичне навчання всіх категорій педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів району в різних формах методичної роботи, зокрема: методичні об'єднання, семінари-практикуми, творчі групи, школа методичного активу, майстер-класи, конкурси, огляди, турніри.

Державна Базова програма чітко націлює на корекцію змісту і процесу навчання та виховання в дошкільних навчальних закладах, перехід на особистісно орієнтований, гнучкий, технологізований підхід, що значною мірою відповідає вимогам сучасного динамічного життя.

Інноваційна діяльність у ДНЗ сьогодні – це вимога часу, яка спрямована на забезпечення адекватності освітньо-виховного процесу та його результатів до сучасних вимог суспільства. У більшості дошкільних закладів району широкого застосування набули авторська система фізичного виховання М.Єфименка, ТРВЗ, гуманістичні ідеї С.Русової, В.Сухомлинського, елементи педагогічної системи М.Монтессорі, Вальдорфської педагогіки, елементи системи Карла Орфа.

Одним із ефективних засобів формування інноваційної культури педагогів є виставка педагогічних ідей. Матеріали виставки відображають досягнення і перспективи подальшої модернізації системи дошкільної освіти та набувають широкого використання в практиці методичної роботи.

Безумовно, позитивні результати модернізації системи дошкільної освіти забезпечуються єдністю діяльності районного методичного кабінету, Центру практичної психології, районного логопедичного пункту та методичними службами дошкільних навчальних закладів району.

Л.НЕСТЮК, методист РМК.

«Найкращий спосіб зробити дітей хорошими - це зробити їх щасливими!»
О.УАЛЬД.

«Будьте завжди готові приділити дитині увагу, коли вона цього потребує. Завжди вислухайте дитину і знайдіть відповідь на будь-яке її запитання»
Марія МОНТЕССОРІ.

«Справжній педагог – це мудрий наставник, лагідний вихователь, терплячий учитель, тонкий психолог, знавець дитячої душі»
НАРОДНА МУДРІСТЬ.

«Давні греки говорили, що дитина – це коштовний крихкий глеч, який потрібно берегти та наповнювати тим розумним, добром і вічним, що знадобиться дитині в подальшому житті»

СТРУКТУРА МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ з педагогічними кадрами дошкільних навчальних закладів Красилівського району на 2011-2012 навчальний рік

НАЗВА ЗАХОДУ	ШКОЛІ	ІМІЄРНОСТЬ
Школа методичного вчителю	Білоус П.М. - методист РМК	
Школа методичного викладача	Марченко О.М. - викладач ДНЗ №1	
ТВОРЧА ГРУПА		
Засідання творчої групи педагогічної діяльності в начальному закладі району	Колтюков Л.С. - методист ДНЗ №4	
МЕТОДИЧНИЙ СЕДАНДІК		
Методичний об'єднання педагогічної діяльності дошкільних навчальних закладів	Куликів Г.Г. - методист ДНЗ №1	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп дошкільних навчальних закладів	Зеленюк Н.С. - викладач ДНЗ №4	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп дошкільних навчальних закладів	Касперук О.П. - викладач ДНЗ №6	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп дошкільних навчальних закладів	Шутов Л.І. - викладач ДНЗ №6	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп раннього навчання	Трибак Л.В. - методист ДНЗ №1	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп раннього навчання	Лакоменко Г.С. - асистент ДНЗ №1	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп раннього навчання	Лакоменко Г.С. - асистент ДНЗ №1	
Методичний об'єднання педагогічної діяльності груп раннього навчання	Лакоменко Г.С. - асистент ДНЗ №1	
МАНСІФЕ-КЛАСНІ		
Професійна ігорництва з підготовки спортивного кадру	Логинова С.Г. - інструктор ДНЗ №10	
Використання дидактичного матеріалу М.М.Копитко в вивченні та навчанні дітей	Будущий Р.Т. - викладач ДНЗ №1	
СЕМІНАРИ-ШАКТИСУМІ		
Семінар - практикум для педагогічної діяльності дошкільних навчальних закладів	Касник Л.І. - викладач ДНЗ с.Митниця	
КОНСУЛЬТАНТЫКИ		
Довготривалі консультації з питань та проблемами впровадження програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт».	Лакоменко Г.І. - викладач ДНЗ №4	
Співробітники зміни викладачів дітей-інвалідів у дошкільному навчальному закладі	Хворостовська Н.М. - логопед ДНЗ №1	
Довготривалі консультації з питань та проблемами впровадження програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт».	Карасенкова Н.В. - пісочний терапевт ДНЗ №6	
Консультації з питань та проблемами впровадження програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт».	Іванченко Е.В. - інструктор ДНЗ №4	
ІНСТАНЦІЇ ВІДДІЛУ ФОРМІ РОБОТИ		
Робота з використанням методики «Осьма Критична місія»	Завдунчик, педагогічна-методистка	
Методичний семінар з питань та проблемами впровадження програми розвитку дітей старшого дошкільного віку	Вілчакова Н.В. - педагогічна-методистка в провадженні програми	
Технологія багаторічної діяльності	Завдунчик, педагогічна-методистка	
Технологія майбутнього вихованчества	Завдунчик, педагогічна-методистка	
Співробітники Пісочного кабінету	Завдунчик, педагогічна-методистка, інструктор в пісочному кабінеті	
Музичний дімчак фестиваль «Прогресія музик»	Завдунчик, педагогічна-методистка, аудиторка західів	

ПЛАН РОБОТИ районного методичного об'єднання педагогічних працівників ДНЗ на 2011-2012 н.р.

1. Науково-методична тема:

Шляхи удосконалення системи дошкільної освіти в умовах упровадження Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі».

2. Кількісний та якісний склад РМО:

Всого педагогів ДНЗ – 162, із них: з вищою освітою – 59 з вищою кваліфікаційною категорією – 11 з першою кваліфікаційною категорією – 14 з другою кваліфікаційною категорією – 20 спеціаліст – 14

званий «вихователь-методист» - 12

3. Тематика засідань РМО:

I засідання – 17.08.2011 року.

1. Про підсумки роботи районного методичного об'єднання педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів у 2010-2011 навчальному році.

Доповідають керівники м.о.

2. Методичне забезпечення навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах району в 2011-2012 навчальному році.

Інформус методист РМК.

ПОЛОЖЕННЯ про районне методичне об'єднання педагогів дошкільних навчальних закладів

I. Загальні положення

Районне методичне об'єднання педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів є основним структурним елементом науково-методичної роботи району, який об'єднує всіх педагогічних працівників.

РМО підпорядковується районній методичній раді відділу освіти і забезпечує реалізацію її рішень.

Стратегічне управління діяльністю РМО здійснює методист з дошкільної освіти РМК відділу освіти.

Головна мета діяльності РМО – забезпечення якості освіти, розробка та упровадження педагогічних технологій, дидактичне забезпечення освітнього процесу в ДНЗ району.

II. Нормативна база РМО

РМО керується у своїй роботі Законом України «Про дошкільну освіту», нормативно-правовими документами системи дошкільної освіти України, затвердженими у встановленому порядку, чинними програмами, а також цим Положенням.

III. Завдання РМО

1. Створення умов для підвищення професійного і творчого потенціалу педагогів.

2. Формування навичок інноваційної і пошуково-дослідницької роботи.

3. Удосконалення відповідної фахової освіти та кваліфікації педагогічних працівників.

4. Виявлення й узагальнення перспективного педагогічного досвіду педагогів району.

5. Ознайомлення педагогів із сучасним станом і перспективами розвитку дошкільної освіти, досягненнями вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки, перспективним педагогічним досвідом.

6. Вивчення нормативної і методичної документації з питань дошкільної освіти.

7. Розробка методичних рекомендацій, організація відкритих заходів.

8. Проведення презентацій творчих портретів педагогів, які атестуються на присвоєння педагогічних звань та встановлення вищої кваліфікаційної категорії.

IV. Організація діяльності РМО

1. Роботу районного методичного об'єднання організовує голова РМО.

2. Члени РМО відкритим голосуванням щорічно на серпневому засіданні обирають голову з числа педагогів, які мають педагогічне звання «вихователь-методист»; педагогів, яким встановлена перша чи вища кваліфікаційна категорія; стаж роботи не менше 10 років і є творчою особистістю.

3. РМО організовує свою діяльність на основі плану роботи на поточний навчальний рік.

V. Документація та звітність

1. Кількісний та якісний склад членів РМО.

2. Річний план роботи РМО.

3. Протоколи засідань РМО.

4. Аналітичні матеріали за підсумками роботи.

5. Звіт про роботу РМО за навчальний рік.

3. Методичне та інформаційне забезпечення ефективної реалізації Базової програми «Я у Світі» та програми «Впевнений старт».

Інформус методист РМК.

4. Про вибори керівника та секретаря РМО.

Методист РМК.

ІІ засідання – 18.11.2011 року.

1. Про план роботи РМО педагогічних працівників ДНЗ на 2012 рік.

Доповідає керівник РМО.

2. Про зміни у структурі РМО та основні форми методичної роботи в 2012 році.

Доповідає секретар РМО.

3. Про участь педагогічних працівників ДНЗ у щорічній виставці педагогічних ідей та знахідок «Освіта Красилівщини на шляхах реформування».

Інформус методист РМК.

ІІІ засідання – 16.03.2012 року.

1. Сучасні вимоги до якості дошкільної освіти дітей старшого дошкільного віку в контексті оновлених стандартів.

Методист РМК.

2. Розвивальне середовище в особистісному становленні старшого дошкільника відповідно програм «Я у Світі» та програми «Впевнений старт».

Керівник РМО.

3. Про схему-характеристику на випускника дошкільного навчального закладу.

Секретар РМО.

«Діти, як квіти. Доторкнись до кожної із них - і вона задзвенить, і розсиплеться аромат, не схожий один на одного»
В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ.

Поради методиста

ПРОГРАМА «ВПЕВНЕНИЙ СТАРТ» як орієнтир формування готовності дітей до навчання в школі

Підготовка дитини до навчання в школі – важливе завдання дошкільного виховання, що пов’язане з питанням наступності у роботі дошкільного навчального закладу і школи, дошкільної і початкової освіти. На розв’язання цього завдання спрямована програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт».

У зв’язку з прийняттям Закону України від 06.07.2010 № 2442-VI «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу», розробленням Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року, постала проблема надання обов’язкової дошкільної освіти всім дітям, які досягли 5-річного віку. Розв’язанню цієї проблеми сприяє програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», яка використовується разом з основною Базовою програмою розвитку дітей «Я у Світі». Програма «Впевнений старт» доповнює та конкретизує зміст Базової програми з питання підготовки дітей до школи, відображає запити практиків, пропонує орієнтири змістового наповнення освітньої роботи з дітьми, націлює педагогів і батьків на особистісний розвиток дітей за основними напрямами діяльності та робить окремий акцент на ігрівій діяльності – провідному виді діяльності для всього дошкільного дитинства.

Основний програмовий зміст упорядковано за розділами:

- «Фізичний розвиток»,
- «Пізнавальний розвиток»,
- «Мовленнєвий розвиток»,
- «Художньо-естетичний розвиток»,
- «Ігрова діяльність».

Програма не виділяє завдання соціально-морального та емоційно-ціннісного розвитку дітей у самостійній розділі. Ці завдання викладено в наявних розділах.

В кожному розділі окреслюються ключові освітні завдання, подаються поради батькам та визначаються показники розвитку дітей.

У додатку до Програми наведено орієнтовний режим організації життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку, форми роботи з дітьми за кожним розділом та орієнтовні показники нервово-психічного розвитку дітей 5-6 років і практичні поради батькам і педагогам щодо виявлення здібностей кожної дитини.

Упровадження Програми неможливе без спеціальної підготовки педагогів. Насамперед, необхідно ’рунтовно опрацювати розділи і зміст Програми та визначитися з шляхами, методами, прийомами її реалізації і формами роботи з дітьми.

У програмі «Впевнений старт» сім’ю визнано основною соціальною інституцією, відповідальною за якісну підготовку дітей до оволодіння життєвою компетентністю.

Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» успішно впроваджується в ДНЗ № 1, № 4 м.Красилів та ДНЗ с.Митинці.

Поради методиста

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ упровадження програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт»

Вихователь-методист дошкільного навчального закладу завжди був і залишається рушієм та куратором поступального розвитку педагогічного процесу. Його вирізняє з-поміж інших педагогів закладу аналітичне мислення на перспективу, уміння бачити на кілька кроків наперед і прокладати шляхи іншим до нових висот. Аби таке прогнозування мало реальні підстави, вихователь-методист має систематично аналізувати ефективність діяльності вівріненого йому методичного кабінету, а отже — і власної роботи, орієнтуватися на фактичні здобутки, виявлені труднощі, недоліки освітнього процесу, враховувати пропозиції, побажання і здобутки всіх його суб'єктів при окресленні кола завдань роботи дошкільного закладу і визначені форм і змісту цієї роботи.

Організація роботи методичного кабінету дошкільного навчального закладу щодо реалізації програми «Впевнений старт» має бути зосереджена на забезпеченні першочергових завдань:

1. Створення організаційно-педагогічних умов для повноцінної та змістової життєдіяльності дітей, організації розвивального простору у дошкільному закладі, сприятливого для розвитку дитячої особистості на основі використання вікових та індивідуальних можливостей і потреб, темпів розвитку кожної дитини.

На всі проблемні питання, які виникають в процесі впровадження Програми, методична служба закладу зобов'язана у формі конкретних методичних розробок, планів, схем, моделей, зразків посібників, переліків навчальних видань з дошкільної освіти, навчально-научних посібників та іграшок, затверджених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, надати кваліфіковану методичну допомогу.

2. Систематичне відстеження перебігу і результатів задіяних у ньому педагогічних впливів шляхом моніторингу стану освітнього процесу, ефективності створених організаційно-педагогічних і матеріальних умов для забезпечення психічного, фізичного, соціального і духовного благополуччя дітей, належного рівня їхньої життєвої компетентності відповідно до вимог програм «Впевнений старт».

Вивчення освітнього процесу здійснюють вихователь-методист і завідувач дошкільного закладу (із зачлененням педагогів) у формі поточного, тематичного, фронтального, вибіркового вивчення роботи окремих груп, вихователів, інших спеціалістів педагогічного профілю. Методами вивчення є спостереження за дітьми, спілкування з ними, опитування дітей та їхніх батьків, аналізування дитячих робіт тощо. На підставі отриманих даних слід робити висновки, які допомагали б виправляти недоліки, підтримувати позитивні тенденції та корисні починання в організації, змістовому наповненні й технологічній реалізації освітнього процесу, а на виході — після закінчення перебування дітей у дошкільному навчальному закладі — давали б змогу критично і об'єктивно, у комплексі з висновками медичної, психологічної служб оцінити стан готовності дітей до подальшого шкільного життя відповідно до вимог Програми.

3. Координація співпраці, налагодження взаємодії дошкільного закладу з іншими навчальними закладами, соціальними інституціями.

Така співпраця сприятиме повнішому формуванню життєвої компетентності дитини-дошкільника, розширюючи коло її соціальних контактів, збагачуючи не лише пізнавальну, а й емоційну сферу та досвід спілкування з однолітками, старшими і молодшими за себе людьми у реальних життєвих ситуаціях за межами дому чи звичної обстановки дитячого садка.

4. Створення рефлексивно-інноваційного середовища, у якому кожен педагог дошкільного закладу мав би змогу підвищувати власну психологічно-педагогічну культуру, збагачуватися новими знаннями, здобувати корисний і цікавий досвід, активізувати свій творчий потенціал. Реалізації цього завдання сприятимуть:

- вивчення та узагальнення перспективного, корисного для використання у професійній діяльності педагогічного досвіду як у колективі свого дошкільного закладу, так і за його межами з подальшим сприянням його впровадженню та поширенню. З цією метою служба методичного кабінету опікуються питаннями висвітлення досвіду роботи педагогів дошкільного закладу у засобах масової інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (радіо, телебачення, преса, Інтернет), а також забезпечує участі педагогів у професійних виставках, презентаціях, конкурсах, роботі методичних об'єднань, школ педагогічного досвіду тощо;

- інформування педагогів про нові концепції дошкільної освіти, нормативні, інструктивно-методичні документи у цій освітній галузі, науково-методичні, навчальні, періодичні фахові видання і, звісно, змінені освітні стандарти та сучасні програми розвитку, виховання, навчання дошкільників роз'яснення їх основних положень, особливостей впровадження і можливостей практичного застосування;

- сприяння участі колективу дошкільного закладу, окремих педагогів у інноваційній та дослідно-експериментальній діяльності різних рівнів (всесукарінського, регіонального або на рівні окремого дошкільного навчального закладу). Така складова діяльності методичного кабінету є бажаною для всіх дошкільних закладів, оскільки творча ініціатива педагогів, їхній науковий потенціал та прагнення до пошуку нового і самовдосконалення мають задовільнятися. Брати участь в інноваційній та дослідно-

експериментальній діяльності дошкільний заклад може за пропозицією органів управління освітою, наукових установ чи з власної ініціативи. При цьому необхідно розмежовувати ці два різni, хоч і близькі, аспекти освітньої діяльності та не переворотувати дійсно інноваційний процес на регламентований наказами, програмами, звітною документацією науковий експеримент в умовах, коли реально ні кому забезпечити його наукове керівництво, навчально-методичний, психологічний, і аюді — й медичний супровід;

- створення фондів законодавчих актів, нормативно-правових, інструктивно-методичних документів, наукової, науково-популярної, науково-методичної, довідкової, енциклопедичної, дитячої художньої літератури а також підшивок фахової періодики і дитячих журналів, добірок аудіо-, відеоматеріалів, електронних та друкованих засобів навчання і предметної наочності, комплектів технічних засобів навчання, якими за потреби можуть користуватися педагоги для освітньої роботи з вихованцями чи консультивативної допомоги їхнім батькам;

- постійне розроблення іновідкритих зразків моделей перспективного і календарного планування освітнього процесу, методичних розробок проведення різних форм організованої діяльності з дітьми різних вікових категорій, зокрема з дітьми, які мають особливі потреби і виховуються у дошкільному закладі загального розвитку, спільної роботи педагогів і дошкільного закладу з родинами вихованців та зачлененням батьків до участі в освітньому процесі дитячого садка, консультацій для різних категорій педагогічних працівників дошкільного закладу тощо;

- укладання каталогів і картотек наявних у методичному кабінеті матеріалів та баз даних про сучасні наукові розробки, передовий вітчизняний і зарубіжний педагогічний досвід на електронних чи паперових носіях. При цьому слід звертатися і до інформації на сайтах профільних міністерств, Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, Національної академії педагогічних наук і підпорядкованих їй інститутів, видавництв, навчальних закладів. Ураховуючи, що комп'ютеризація методичних кабінетів дошкільних навчальних закладів поки не набула масового характеру і далеко не кожний дошкільний навчальний заклад має хоча б один комп'ютер, тим паче підключений до Інтернету, дошкільний заклад може користуватися інформаційними банками методичних кабінетів (центрів) при місцевих управліннях (відділах) освіти;

- вивчення потреб педагогів у професійному зростанні і самоствердженні та надання практичної допомоги молодим спеціалістам та іншим педагогам закладу, зокрема, під час вивчення їхньої роботи, підготовки до чергової атестації, проходження курсової перепідготовки.

Цільові й організаційні функції методичної служби дошкільного закладу щодо впровадження Програми мають бути зорієнтовані на задовolenня потреб конкретного дошкільного закладу з урахуванням його типу і форми власності, можливої специфіки надання освітніх послуг (поглибена робота з певних змістових напрямів, функціонування гуртків, студій, секцій, робота консультивativних пунктів для батьків і осіб, що їх замінюють, тощо), територіального розміщення, дитячого контингенту і соціального статусу родин вихованців, кадрового і матеріально-технічного забезпечення, інших об'єктивних чинників. Зокрема, **специфічними для методичного кабінету дошкільного закладу є такі функції:**

- розширення професійного світогляду педагогів;
- систематичне інформування їх щодо інновацій у галузі дошкільної освіти та зачленення до застосування у практичній діяльності інноваційних технологій;
- надання практичної допомоги працівникам дошкільного закладу і батькам вихованців щодо раціональної організації життедіяльності дітей;
- систематичне вивчення стану освітнього процесу і динаміки змін у розвитку дітей та професійній компетентності педагогів;
- моделювання змісту, форм і методів підвищення не лише фахової майстерності педагогів, а й рівня психологічно-педагогічної культури батьків вихованців;
- узгодження діяльності з роботою психологічної служби закладу.

Виконання цих функцій важливе для забезпечення реалізації єдиної державної політики у галузі освіти, зокрема:

- максимального зачленення дітей до здобуття дошкільної освіти і своєчасної соціалізації їх перед вступом до школи; здійснення цілісного психологічно-педагогічного супроводу та соціально-педагогічного патронату всіх дітей певного мікрорайону;

- ознайомлення педагогів з сучасними тенденціями розвитку освіти і перспективним педагогічним досвідом;

- активного зачленення вихователів та інших педагогічних працівників дошкільного закладу під час впровадження Програми до свідомої інноваційної діяльності хоча б на рівні впровадження вже існуючих новацій;

- організації взаємодії із найближчими загальноосвітніми навчальними закладами з метою забезпечення наступності між дошкільною і початковою школами освіти.

Упровадження програми «Впевнений старт» у роботу дошкільного навчального закладу неможливе без спеціальної підготовки педагогів. Насамперед, потрібно рунтовно опрацювати зміст програми та визначитися з методами її реалізації.

Поради методиста

Основні аспекти підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі

Базовий компонент дошкільної освіти визначає зміст і державні стандарти якості розвитку, виховання і навчання дитини перших 6-ти років. Соціально-особистісний і особистісно-орієнтований підходи забезпечують цілісний розвиток дитини, гармонію поєднання її здорового тіла, розвиненої душі й соціальної позиції, тобто педагогічний процес підготовки дітей до школи повинен бути спрямований на фізичний, психічний і соціальний розвиток дитини як складових «Я» особистості.

ФІЗИЧНИЙ АСПЕКТ охоплює стан фізичного здоров'я дитини, її фізичний розвиток, що характеризується великою залежністю від умов середовища і рунтується на заходах, спрямованих на охорону життя та зміцнення здоров'я дітей в умовах сім'ї та дошкільних навчальних закладів. У дошкільний період організм у цілому, а також окремі органи і системи розвиваються не одночасно, тобто на різних вікових етапах відбуваються зміни в суглобо-руховій, серцево-судинній, дихальній системах, грудній клітині та хребті залежно від обставин і умов, у яких живе і розвивається дитина. Це зобов'язує створювати сприятливі умови для повноцінного розвитку дитини як у сім'ї, так і в дошкільних закладах.

У сучасних умовах актуальною є проблема збереження здоров'я дітей. Здоров'я розглядається як стан повного душевного, фізичного й соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів. Діти потребують знань про особливості організму, фізіологічні процеси в ньому, набуття санітарно-гігієнічних умінь та навичок догляду за тілом, що зумовлює необхідність постійної психолого-педагогічної уваги і підтримки, а в період підготовки до школи – комплексу занять для зміцнення здоров'я і розвитку функцій, важливих для подальшої життєдіяльності. У зв'язку з цим взаємодію дітей, педагогів і батьків можна розглядати як засіб збереження здоров'я дітей та охоплення їх фізичним вихованням.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ у психолого-педагогічній літературі з підготовки дитини до школи розглядається як ««психологічна підготовка» або «психологічна готовність», що визначається по-різному; можна сказати, що це складне комплексне утворення, структура якого охоплює такі компоненти: інтелектуальний, емоційний, соціальний, вольовий, фізичний, моральний, мовний, мотиваційний, поведінковий, які характеризують різні складові особистості дитини. Але сьогодні психологічна готовність не вичерпується лише наявністю певного набору її складових, а наголошується на внутрішньому, психічному світі дитини, перш за все це уявлення про себе, про світ почуттів, власну пізнавальну активність і діяльність. Це зумовлює увагу до внутрішнього світу дитини, розуміння її «Я», інтересів, здібностей, тобто прийняття особистості в цілому та її індивідуально-психологічних особливостей. Глибоке пізнання і розуміння індивідуальності дитини можливе в цілісному педагогічному середовищі, де всі учасники є рівноправними суб'єктами. У зв'язку з цим саме потреби дитини бути особистістю, суб'єктом власного життя спонукають до взаємодії дітей, педагогів і батьків упродовж усього дошкільного дитинства.

СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ – це нова вимога часу в підготовці дитини до школи, спрямована на соціальний розвиток, що забезпечує її життєздатність у суспільстві. Соціальний розвиток – по суті це процес входження в соціальне середовище. Формування у дитини здатності взаємодіяти з оточуючим середовищем і людьми у процесі життедіяльності ще називається соціалізацією.

Існують дві форми соціального розвитку: засвоєння певних знань, умінь і навичок, формування відповідних якостей у процесі цілеспрямованого навчання і виховання та освоєння дитиною соціальних умов існування в процесі гри, соціальних відносин, ролей, схвалюваних норм поведінки, способів діяльності, прийнятих у колективі. Отже, для соціального розвитку потрібні: організоване соціальне навчання і стихійна соціальна практика. Тому необхідність соціального розвитку зумовлює формування взаємостосунків, зокрема потребує середовища, де б виникала і розвивалася соціальна взаємодія дітей, педагогів і батьків. Саме взаємозв'язки комплексу сім'ї, ДНЗ, школи та їхня взаємодія здатні забезпечити таке соціально-педагогічне середовище.

СХЕМА-ХАРАКТЕРИСТИКА на випускника ДНЗ

Фізично розвинений дошкільник має добре здоров'я, характеризується умілістю (м'язовою та предметно-практичною), вправністю, здатністю визначати свою стать та подбати про свою власну безпеку.

Емоційно розвинений дошкільник відрізняється оптимістичним самопочуттям, розуміється на основних емоціях і почуттях, емоційно сприйнятливий, здатний утримуватися від негативних проявів, регулювати свій настрій.

Соціально розвинений дошкільник добре адаптується до нових умов, вміє налагодити з іншими взаємодію, орієнтується у проявах схвалюваної та неприйнятої поведінки, поводиться відповідально.

Морально розвинений дошкільник диференціє поняття «добро» і « зло», характеризується правило доцільною поведінкою, толерантністю, здатністю допомагати іншим, правдивістю, совісністю.

Довільна поведінка. Дитина, в якої сформована довільна поведінка, має набір основних вольових якостей, як самостійність, наполегливість, цілеспрямованість, організованість, сміливість.

Пізнавальний розвиток засвічує здатність дошкільника проявляти допитливість, уміння спостерігати, аналізувати, міркувати, збирати інформацію, знаходити відповіді на незрозуміле.

Мовленнєвий розвиток характеризується уміннями правильно вимовляти звуки, активно спілкуватися з допомогою мови, грамотно будувати речення, мати збалансований лексичний запас з кожної сфери життєдіяльності.

Математичні вміння дошкільника полягають у здатності лічити, вимірювати, класифікувати, співвідносити, розв'язувати елементарні арифметичні задачі.

Ігрові вміння дошкільника проявляються в його спроможності продукувати продукувати сюжет, пов'язувати його з реальним життям, адекватно виконувати різноманітні ролі, узгоджувати свою поведінку з іншими, дотримуватися ігорих правил, використовувати ігрові матеріали, радіти спільноті.

Навчальні вміння засвічують здатність слухати і чути дорослого, адекватно реагувати на його вимоги, організовувати власну діяльність, діяти раціонально, контролювати свої дії, адекватно оцінювати навчальні досягнення.

Художньо-естетичний розвиток дошкільника засвічується поінформованістю в основних видах мистецтва, володінням художніми навичками і технікою, елементарним художнім смаком, орієнтуванням у світовій та національній культурі.

Екологічний розвиток дошкільника характеризується її здатністю реагувати на красу природи, бережливо ставитися до неї, диференціювати флору і фауну різних регіонів, характеризувати основні ознаки і компоненти природи, розрізняти її стани, поводитися екологічно доцільно, відчувати свою відповідальність за неї.

Розвиток позитивного самоставлення дошкільника засвічується інтересом до власної зовнішності, внутрішнього життя, поведінки, досягнень, здатністю орієнтуватися у власних чеснотах і вадах, прагненням заслужити схвалення авторитетних людей, умінням реалізувати свої можливості та захистити власні інтереси.

Креативний розвиток дошкільника засвічується вмінням продукувати оригінальні ідеї, висувати гіпотези, відходити від заданих шаблонів, швидко мислити, виявляти дотепність, реалізовувати задумане, вдаватися до аналогій, цікавитися парадоксами, виявляти почуття гумору, виділяти істотне, правильно прогнозувати.

Поради методиста

МІНІ-ЗАНЯТТЯ як форма організації мовленнєво-розвивальної діяльності дошкільників

Базовий компонент дошкільної освіти в Україні не заперечує заняття як одну з можливих форм організації життєдіяльності дошкільника, проте не визнає його як основну і, головне, - найпродуктивнішу для цього вікового періоду життя малюка форму, бо чим менша дитина, тим більше значення в її житті має гра, спілкування та продуктивна діяльність. Це – ознака сьогодення і майбутнього дошкільної освіти, позиція, на якій стоїть Базовий компонент, Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Ця позиція вимагає істотних змін навчально-виховного процесу.

Відповідно до змісту Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» мовлення є засобом і способом реалізації всіх сфер життедіяльності дитини дошкільного віку в основних лініях розвитку. Традиційно вихователь орієнтувався на окремі заняття з розвитку мовлення, зміст яких містився у відповідному розділі, а відсутність у Базовій програмі розділів як таких спричиняє виникнення питань щодо організації педагогічної роботи. Зберігаючи термін «заняття», наповнюючи його дещо іншим змістом: заняття – форма розвивально-виховної зайнятості дітей будь-якою діяльністю, сконцентрованість уваги, зосередженість, що є результатом самоорганізації однієї дитини, кількох осіб або організація дорослим. Усі без винятку заняття – це різні види діяльності, де домінують гра і спілкування.

Традиційне заняття не є основною і найпродуктивнішою формою організації життедіяльності дитини, тому й не може претендувати на першість, винятковість, обов'язковість. То ж яким має бути заняття?

Теоретики і практики доводять, що найдоцільніше віддати перевагу міні-заняттям, що дає змогу врахувати міру зацікавленості, інтересу дітей, дозування завдань.

Методичний супровід до Базової програми рекомендує частіше використовувати роботу в малих групах: міні-заняття, що є сучасним підходом і цілком відповідає особистісно орієнтованій моделі. Частина слова «міні» передбачає мінімізацію:

за тривалістю організованої діяльності (тобто час не регламентується дорослим і цілком залежить від бажання й активності дитини, від емоційно-вольової готовності);

за обсягом змісту, що реалізується;

за кількістю дітей, які одночасно зайняті (орієнтир на невелику підгрупу дітей, які виявили інтерес, бажання долучитися до конкретного виду діяльності).

Кількість міні-занять, змістове їх наповнення обумовлюється віковими особливостями. Протягом дня педагог може організувати сам або створити умови для самоорганізації дітей десятки індивідуальних, групових і колективних короткотривалих міні-занять. Отже, міні-заняття вивільняють час для самостійного пізнання, дослідження, вибору часу й місця виконання завдання, надають можливість дитині самостійного вибору діяльності.

На міні-заняттях має домінувати вільна, не регламентована дорослим діяльність. Педагог має навчити дітей вільно й самостійно обирати в мовленнєвому розвивальному середовищі вид, форму діяльності, матеріал, зміст, партнерів, тематику діяльності. Це знайома педагогам особистісно орієнтована модель, яка бере свій початок від дитини, а не від педагога.

Міні-заняття може бути:

- спланованим, спонтанним, ситуативним;
- індивідуальним, груповим, фронтальним;
- ініціюваним дітьми чи педагогом;
- фіксованим у часі або ж його тривалість може визначатися інтересами і бажаннями дітей;
- синтезованим за видами (розвідання казок, розігрування сюжетів фольклорних форм, описування характеру персонажів);
- варійованим у змінності видів діяльності: ігрової, музичної, пізнавальної, театральної, спілкування тощо.

Міні-заняття має відповісти таким вимогам:

- давати дітям емоційне задоволення;
- оцінюватися, виходячи з основного критерію – зусиль, вкладених дитиною для досягнення результату;
- ретельно готуватися (чіткість завдань, добір цікавого та ефективного матеріалу);
- оптимальній інтенсивності навантаження;
- виховного характеру;
- уникненню змагань в мовленнєвій діяльності;
- активізації мовленнєвих дій у різних варіантах (роздуми, слухання, порівняння, доведення, переконування, агітування);
- педагог не повинен зловживати зауваженнями дисциплінарного характеру.

Мовленнєвий розвиток дітей неможливо обмежити рамками занять, однієї змістової лінії або сфери життедіяльності. Він наскрізно проходить через усю життедіяльність дошкільнят. Мовлення – це засіб і спосіб реалізації життедіяльності у різних її формах і проявах. Завдання до кожного міні-заняття можна пропонувати різні: дібрати малі фольклорні форми, пригадати й створити низку слів із заданим звуком, виокремити й назвати сезонні ознаки, дібрати слова-порівняння, ототожнити колірну гаму в малюнку та природі тощо. При цьому не варто очікувати від усіх дітей миттєвих відповідей одночасно, як це практикується на традиційному занятті.

На міні-заняттях вважають доцільне надавати дитині можливість самостійно визначати час для виконання завдання та обговорення його разом із вихователем чи однолітками. Якщо хтось із вихованців протягом дня не підійшов до педагога з власним міркуванням щодо запитання-завдання, то, можливо воно його не зацікавило дитячої провини в тому не має. Але якщо завдання викликало труднощі у дитини, то це привід для індивідуальної роботи, в якій вихователь, не принижуючи гідності дитини, у довірчій, доступній формі покаже перспективу успішної самостійної чи спільної з педагогом діяльності.

Такий підхід потребує від вихователя знання психології кожної дитини, розуміння меж її розвитку на даному етапі, комплексного охоплення всього змістового матеріалу Програми та вміння цінувати кожну хвилину, щоб наповнити її тим змістом, який працюватиме на розвиток мовленнєвої компетентності дошкільника. Тому саме педагог має прагнути, щоб дитина в дошкільному навчальному закладі зростала гармонійною особистістю з відповідним віковим запасом знань, умінь та навичок, яка має власний погляд на речі, вміє вільно спілкуватися, якій притаманна активність і творчість у пошуку шляхів розв'язання найрізноманітніших завдань. А ще – виховати кожну дитину небайдужою, здатною співпереживати іншим, завжди готовою прийти на допомогу тим, хто її потребує.

Поради вихователям ДНЗ

ПРИОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ТА СУЧASNІ ФОРМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ

Сучасні дошкільні навчальні заклади стають відкритими для батьків, дітей і громадськості. Вони все більше уваги приділяють освіті та вихованню батьків, вважаючи це одним із принципово важливих чинників успішного розвитку і виховання дітей.

Вплив дошкільних закладів на розвиток педагогічної культури батьків буде ефективним, якщо відповідатиме таким критеріям:

1. Спрямованість і адресованість. Даючи конкретні поради, рекомендації, педагоги повинні знати особливості конкретних сімей. Нерідко батьки самі звертаються до вихователів за педагогічними порадами, у тому числі з конкретними питаннями щодо власної дитини.

2. Оперативний зворотний зв'язок. Робота педагога з батьками має вибудовуватися на основі живого діалогу, в процесі якого він з'ясовує рівень сформованості педагогічних знань і навичок батьків, вносить за необхідності відповідні корективи.

3. Індивідуалізація педагогічного впливу. Працюючи з батьками, вихователь допомагає їм використовувати педагогічні знання не як абстрактні істини, а як керівництво до практичних виховних дій, спрямованих на конкретну дитину з її особливостями, перспективами вікового та індивідуального розвитку.

Робота з батьками має здійснюватись за такими пріоритетними напрямками:

- сприяння підвищенню психологічної та педагогічної компетентності батьків щодо розуміння закономірностей розвитку дитини, а також питань навчання і виховання дошкільнят;

- залучення батьків до співпраці у створенні належних умов для життєдіяльності та розвитку дітей;

- всебічне вивчення становища, статусу родини та моделі взаємодії з ними для здійснення диференційованого підходу;

- залучення батьків до активної участі в заходах, що проводяться в дошкільному закладі, формування в них відчуття приналежності до колективу дитячого садка як однодумців і спільників;

- формування усвідомленого розуміння батьками своєї відповідальності за максимальне забезпечення дитині повноцінного життя в майбутньому.

Сучасні форми роботи з батьками можуть бути: колективними, індивідуальними, наочно-інформаційними.

До колективних форм роботи належать:

батьківські збори (групові та загальні), на яких обговорюються проблеми життедіяльності групи і дитячого садка;

зустрічі з батьками;

вечори запитань і відповідей;

засідання «круглого столу» з дискусійних проблем;

заняття-тренінги, покликані навчити батьків правильно організувати спілкування і спільну діяльність з дитиною;

спільні з дітьми, батьками і вихователями свята і розваги;

виставки спільніх робіт батьків і дітей;

дні відкритих дверей;

школи для батьків;

сімейні (домашні) педради, які проводять у батьків вдома; батьківські конференції.

Індивідуальні форми роботи охоплюють:

індивідуальні бесіди і консультації (проводять, як правило, вранці і ввечері, коли батьки приводять дитину в дитячий садок або забирають додому);

анкетування;

відвідування дітей вдома;

телефонний зв'язок;

залучення батьків до життя дитячого садка (організаційно-господарська допомога вихователю: виготовлення іграшок, посібників, допомога у проведенні екскурсій, культпоходів тощо).

Найпоширенішими наочно-інформаційними формами роботи є:

виставки дитячих робіт;

тематичні стенди;

скринька ідей та пропозицій;

реклама книг, публікацій у періодиці, в системі Інтернет з проблем сімейного виховання.

Очікувану ефективність забезпечує раціональне поєднання різних форм роботи. Як свідчить досвід, у роботі з батьками слід уникати готових оцінок суджень про виховання, допомагати їм у виробленні вміння особисто спостерігати за власною дитиною, відкривати в ній нові якості й риси.

Часто педагоги свої міркування ілюструють магнітофонними записами розмов з дошкільниками, відеофрагментами про різні види діяльності (дидактична, театралізована гра, праця, зображення), фотографіями дітей, виставками їхніх робіт.

Актуалізації уваги батьків до проблем виховання дошкільників сприяють доручення їм виступити з конкретного питання на батьківських зборах; «домашні завдання» на спостережливість; участь батьків у роботі гуртків, проведенні ігор, занять, екскурсій з дітьми; допомога у проведенні рольових і ділових ігор.

Значного поширення набувають творчі форми роботи з батьками, в яких беруть участь діти, інші педагоги і співробітники дошкільного закладу. Часто батькам цікаво не тільки спостерігати за дитиною під час її взаємодії з дорослими не в домашніх умовах, а й самим виступити в новій ролі (театралізовані виставі, спортивному змаганні, конкурсі, засіданні дискусійного клубу).

Доцільно залучати до роботи не окремих, а всіх представників сім'ї, інших родичів, які мають відношення до виховання дитини, а також налагодити дружні стосунки з іншими сім'ями, які небайдуже ставляться до розвитку і виховання своїх дітей.

У роботі дошкільного закладу з батьками істотне значення має спрямування педагогічної самоосвіти батьків, стимулювання прагнення і вміння поповнювати свої педагогічні знання і після вступу дитини до школи.

Об'єднання зусиль педагогів та батьків допоможе створити широкий розвивальний простір, сприятливий для повноцінного розвитку дитини в сім'ї та дошкільному навчальному закладі.

